

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Quæstio I. De Personis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](#)

TRACTATUS V.

De Deo ut Trino.

Tracatus hic duas partes habebit; Primam de questionibus selectioribus Scholastici merè Iusus; Secundam controveræ materiæ.

DISPUTATIO IX.

De Quæstionibus Scholasticis hujus
materiæ.

Personæ & Processiones maximam difficultatem habent, & ex illis facile
reliqua inferuntur.

QUÆSTIO I.

De Personis.

Quid sit Persona, explicatum in Metaphysica, sufficerit scire illam Boëtii definitio-
rem quod persona, sit naturæ intellectualis, in-
divisa substantia.

DIFFICULTAS I.

Quodnam sit Constitutivum
personarum?

Appelet hanc præcipuam in tota quæstio-
ne difficultatem Vasq. h̄c d. 158. Divisi-
ant hanc in parte Auctores Catholici. Aliqui
dicunt constitui personas absolutis proprietatis,
qualis fuit Guilielmus Parisiensis apud
Ruiz d. 83. n. 1. Joannes de Ripa. Favet etiam
locus in t. d. 26. p. i. §. tercia opinio. Aliqui
dam citant pro ea Lichetum, & Linconien-
sem. Alii dicunt constitui personas aliquo re-
lativo, quod ipsum variè explicatur, ut videre
est post alios apud Amicum d. 20. à n. 42. & a-
pud Vasq. cit.

Punctum Difficul-

tatis 1.

in Proprietates absolute constituant per-
sonas?
DICENDUM est. Proprietatibus absolutis non
constitui personas. Est communis, & op-

posita graviter censuratur, ut videre est apud
Ruiz, qui nostram Conclusionem docet cum
Suar. l. 7. c. 5. Vasq. cit. c. 3. Amico cit. n. 32.
Arriaga d. 51. n. 17. Joanne à S. Thomi h̄c d.
16. & aliis.

PROBatur 1. Auctoritate. 1. Auctoritas
est PP. August. l. 5. de Trin. c. 2. *Quæcumque
ergo ad se (intellige secundum Aristotelem ab-
solute) dicuntur, non dicuntur alterum sine altero;*
hoc est, est commune, adeoque personam non
constituens. Damascenus l. de Fide c. ii. *Nos
unum agnoscimus Deum, in solis quidem proprieta-
tibus paternitatis, filiationis, & processionis diffe-
rentiam intelligentes;* jam autem non in his tan-
tum proprietatibus differentia intelligeretur, si
aliquo absoluto personæ constituerentur. Boë-
tius lib. 1. de Trin. *Sola, inquit, Relatio, multiplicat Trinitatem.*

2. AUCTORITAS Conciliorum Lateran. Firmiter, docet, Trinitatem esse discretam per
proprietates personales. Floren. Sess. 18. *Rela-
tio apud omnes tam Græcos, quam Latinos PP. per-
sonas multiplicat.* Tolet. II. in Confess. fidei. Er-
go hec solo numerum insinuant, quid ad invicem
sunt, & in hoc numero, carent, quod in se sunt.

RESPONDÉBIS ex Vasq. his Auct. probari,
quod distinctiones inter Divinas personas ex
proprietatibus absolutis non oriuntur: sed non
probari, quod relationibus constituantur, præ-
cipue cum non sit idem principium constituens,
& distinguens.

V 2

CON-

R. P.
MŁOD
nowski
bm. let. Z:
VI

CONTRA est. Tum quia, quidquid sit, an idem sit constitutens principium & distingueens; nihilominus Locutiones PP. allatæ, ostendunt, quod constitutiva, non possint esse nisi relativa; sequeretur enim, quod non sola relatio multiplicat Trinitatem, si eam constituentia, sunt absoluta. Tum, quia aliqui PP. expressè docent; Relativo constitui personas. Cyrilus Alex. Dial. de Trin. l. 2. col. 5. *de Forma Baptisini, In nomine Patris, &c. Collegit, inquit; & præ aliis præposuit nomina distinctissimè nobis constituentia uniuscunque significati propriam existentiam.* Beffarion. de unione c. 6. cum præmississet realem identitatem relationis, & originis, inquit; *utroque quidem modo distinguuntur Divine personæ; prius tamen & principaliter secundum modum intelligendi per relationes, per quas etiam constituantur Divine personæ,* Joannes Theol. in Concil. Flor. Sess. 19. dicit; *Personas relativis proprietatibus, & essentiâ constare,* quod idem est ac illis constitui.

PROBATOR 2. ratione sumpta ex Vasq. cit. c. 5. Principium quod constituit aliquid, non potest esse id, quod ipsi commune est cum aliis, sed id quod sibi proprium est; hoc enim determinat, id quod est communis, ad esse talis; ac proinde in ratione talis, constitui dicitur: & ita etiam spiratio Activa non constituit personam; quia est communis Patri, & Filio; sed quidquid est absolutum, est commune omnibus personis, & si quid est peculiare alicui personæ, est relatio: Ergo. Pro Minor. stat axioma sumptum ex Anselmo. *In Divinis omnia sunt unum, ubi non obviat relationis oppositio.* Et ex Damasceno. i. de Fide c. 10. & ex Aug. 5. de Trin. ajente; *Quidquid ad se & non ad aliud dicitur, ad essentiam pertinet.* Unde ulterius Ruiz cit. sedt. 4. sic urget, si dicas formalitate absolutâ constitutiva patris non poterit convenire filio, paterque non erit per omnia prorsus idem cum filio, præter esse patrem, siquidem præter esse patrem, restat illa formalitas absoluta. Pergit Vasq. si Divine personæ habeant proprietates absolutas per quas constituantur, vel cum illis habent etiam relativas, vel non? Si non habent, ergo Patres illas immerito ponunt in Divinis; si habent, ergo non sunt necessaria ad constitutionem mysterii, sed tantum se habent sicut inter patrem & filium creatos, exceptâ ad summum differentiam accidentis, & substantiarum; ponere etiam in singulis personis duplēm proprietatem esset novitas.

PROBATOR 3. Illa proprietas & esset absolute, & non esset; esset quidem, ut supponitur; non esset autem, quia ista proprietas v. g. in patre esset origo activa, in filio origo passiva, vel quid simile; haec autem non sunt absoluta; quia in suo genere ita se habent, ac se habent in suo,

causa & causatum, principium & principiatum &c. sed hæc sunt relativa; Ergo.

Deinde illa absoluta vel essent virtualiter distincta ab essentia, vel non? Si non, ergo communicata essentiâ communicarentur, jamque unaquæque persona haberet constitutiva trium personarum, essetque unaquæque tres personæ; sicut habendo aliquis constitutiva hominis, est homo: Si autem illa constitutiva essent virtualiter distincta à natura; quæro, adhucne ab ipsis relationibus essent virtualiter distincta, vel non? Si virtualiter distincta, ergo non multiplicabunt personas, quia illæ Relations multiplicant per PP. si autem non sunt virtualiter distincta à relatione; hoc ipso in sensu materiali etiam relationis formalitas constituit personas: Cur ergo etiam in ordine ad nostras intentiones ratio referibilis non constituet easdem?

Deinde pro illo priori, pro quo intelliguntur esse illa constitutiva, & nondum advenire formalitates relativæ, jam sufficienter distinguerentur inter se personæ, superfluaque esset distinctione ratione formalitatum relativarum, quod est contra phrases Patrum.

Denique suppono esse de fide, quod tres sint Trinitatis personæ, Pater, Filius, & Spiritus Sanctus; tunc quæro, Hæ persona, vel sunt relativæ, vel absolutæ? Si relativæ, ergo absoluta non possunt esse de primo earundem conceptu, ad coequum nec illarum constitutiva, ut suppono ex Logicis: Si autem non sunt illæ personaæ relativæ; Ergo ratio Filii, ratio Spirati non sunt rationes relativæ: quod si asseras, nulla erunt verè relativæ.

OBJICIT 1. Scotus apud Vasq. Id quod refertur, est prius relatione: Atqui in Deo essentia non refertur. Ergo persona, quæ debet referri, prius est; quam relatio: Ergo relatione non constituitur, sed aliquo absoluto.

RESPONDET 1. Vasq. Majorem esse veram, de relationibus creatis; non autem in creatis. Ratio, quia cum Relations Divine sint substantiales & subsistentes, ipsis ita substantialiter complectur essentia, & determinatur ad rationem personaæ, ut per eam substantialiter constituantur personaæ, simulque substantialiter ad aliam referatur. *Hæc Responso*

NON SATIS FACIT. Tum, quia videtur petere principium; assumit enim quod per relations substantialiter constituantur persona; & simul referatur, de quo ipso quæritur, quomodo per illam substantialiter constituantur persona? Tum, quia concessò, quod Relationes Divine sint substantiales & subsistentes; quærere refertur, cur in illis, id quod refertur, non sit prius relatione? Tum, quia ut infra videbitur, rationes probant, quod Relatio, etiam in Divinis, non terminetur ad Relationem.

RESPON-

Disputatio IX.

231

RESPONDETUR aliter; Concedendo, quod relations non constituant personas: Concedendo, quod non constituantur absolute, & ad finem medium, nempe quod constituantur referibili, & respectivo.

OBJICIT 2. Idem. Omne compositum supponit partes componentes & unionem ipsarum. E. Relatum supponit rem, quae refert relationem, & unionem utriusque; id autem quod refert in Divinis est persona; Ergo prius est persona quam referatur.

REPOSUM jam est. Prius esse personam, quam referatur actu, sed non esse prius, quam sit referibilis.

OBJICIT 3. Omnis relatio realis supponit extrema realiter distincta, & constituta; ac proinde ipsa non constituit, neque distinguit personam.

RESPONDETUR. Omnis relatio realis, supponit extrema realiter distincta, si ipsa relatio constat, que & ut quo, & ut quod referatur; Conc. si sit talis, Neg. Imaginari hoc, quod negatur est in Logicis, quod una relatio fundet aliam, tunc relationes inter se relatæ, quæ tales non supponent extrema absolute, quæ referantur, sed ipsam referuntur; licet non competit in illis relationi, ut jam dictum est, quæ formaliter relatio est, sed quæ virtualiter non distinguuntur à ratione referibili.

Conformiter ad dicta suprà, concedo, quod relatio supponat personam constitutam, nec unam constitutam; inde tamen non sequitur constitutam eam absolute, cum possit constitui referibili.

OBJICIT 4. Relatio ut relatio, est ad aliud; Ergo paternitas est ad aliud, ergo est ad aliud vel filiatione distinctâ, vel aliquo alio? Si paternitas est ad aliud solum filiatione distinctâ, ergo si aliquis vell probare in Deo non esse filiationem realem, hoc modo deberet probare: Hac Relatio non est ad aliud reale, ergo non est realis; esset autem manifesta petitio principii; quia perinde esset dicere, non est ad aliud reale, atque dicere; Hæc relatio non habet aliam relationem realem oppositam: hæc autem non recte quis inferret, ergo non est realis.

RESPONDETUR. Relatio est ut quo, non ut quod ad aliud; consequenter non debet per aliud referri; hoc autem, quod, ut quod referatur, non est relatio, sed referibile. Sed quid sit hoc; Id quod principaliter assumit, nempe dicto arguendi modo peti principium, non convicit; quia assumptus medius terminus faceret hunc sensum; Hæc relatio non habet aliam relationem oppositam, ad quam referatur; cum ad nihil aliud referri posset ratione cuius additi non petitur jam principium, recteque procederet argumentatio.

OBJICIT 5. Idem. Relatio est veluti for-

ma personæ Divinæ, quatenus persona est; omnis autem forma prius intelligitur, quā res cuius est forma, & quam constituit; Ergo prius intelligitur paternitas, quā persona patris; at qui paternitas nequit intelligi sine filiatione; Ergo filiatione intelligitur ante personam patris: quomodo ergo filiatione resultat ex generatione, quæ provenit à patre; siquidem ante personam patris intelligitur.

RESPONDETUR. Neg. In nostris principiis constituit personam Relatione ut forma, quod supponit objectio; consequenter non sequitur filiationem intelligi, ante personam patris.

Sed reliqua etiam argumenti non concludunt; quia quamvis paternitas prius intelligatur quam persona patris, & licet paternitas pro illo priori non intelligatur sine filiatione, sed cum illa; licet item verum sit, quod filiatione resultet ex generatione; hoc tamen quod additur; Generatio provenit à patre, non hoc sensu est verum; quā scilicet presupponatur prius esse pater quam genererit, vel idè generare, quia est pater; sed provenit à patre, quia ultima completio denominationum principii illius habetur, quando habetur denomination patris; sicut etiam in creatis filiatione resultat ex generatione, quæ provenit à patre; non quod esse patris supponatur ante generationem, sed quod tota illa ratio denominationum, ultimo compleatur, per esse patris: erit ergo generatio à patre non formaliter, sed completere accepto.

Ad alias objectiones solvendas.

NOTO 1. Quod principio constituentis speciem, non repugnet dividere plures species, & communicari, hoc sensu, quia scilicet potest dari ratio communis abstrahibilis ab illis constitutivis; nam hoc competit etiam ultimis differentiis individualibus, & competere, quamvis absoluta constituerent personas, sed ita constitutivis non competit communicari per identitatem; implicat enim sicut unam personam in ratione personæ esse idem cum alia, ita implicabit constitutivum unius personæ, esse constitutivum aliud personæ. Unde ulterius negatur, quod constitutiva personarum per rationem, debeat esse simplicia per rationem; hæc enim simplicitas repugnat formalitati constitutivæ: Ratio, quia illa constitutiva necessariò debet involvere rationem communem Entis, & rationem talis; consequenter illud constitutivum non erit simplex etiam per rationem: hoc tamen concedi posset, quod sicut ultimæ differentiæ reduplicative acceptæ non habent rationem communem, sed non nisi materialiter acceptæ; ita & illæ differentiæ.

V 3

NOTO

R. P.
+ MŁOD
nowski
bm. let. Z:

VI

N O T O 2. Quamvis omne producens prius sit, quam producunt, & quamvis priusquam intelligatur actu producens, jam fit persona, quæ non potest esse constituta relatione; hæc enim consurgit ex productione; non sequetur illas constitui absoluto, datur enim medium nempe referibile.

Unde ulterius, nihil aliud erit in re, & virtualiter patri producere, quam habere filium; quia tamen habetur aliquid ex modo concipiendi fundato in re, vi cuius habetur aliquid in origine, quod non habetur formaliter in relatione; nam originatio presupponitur ante relationem, id est non frustra ponentur origines; licet ipsa etiam relatio, utpote secunda in Deo, & indistincta virtualiter ab origine, sit etiam originativa.

Hinc concedimus prius produci in creatis absolutum, quam consurgat relatio: nam ad relationem non est per se motus ex se. Phys. t. 10. negatur tamen, quod persona quam producitur, prius sit absoluta, quam referibilis; & quod ad referibilem, non possit per se dari motus, præcipue cum illud referibile, sit per se subsistens, & per se Ens.

N O T O 3. Omne suppositum quod est principium operationis, seu productionis, intelligitur ante operationem, quia prius convenit rei esse, quam operari: unde priusquam intelligatur sub relatione producentis, intelligitur constitutum non relatione, non absoluto, &c. sed referibili.

Punctum Difficultatis 2.

Relatio apud alios, sub qua formalitate constituit personam?

Maxime laboratur circa personam Patris ex rationibus dubitandi à Scoto allatis, & infra tangendis. De aliis personis non est tanta difficultas, quia productio passiva, potest dici constitutum proportionale aliarum personarum, ad quam postea consequitur relatio, quæ ipsa productio passiva, non est relatio formaliter, sed referibile ut quod, unde ad illam potest per se dari motus & productio. *Hoc punctum*

E X P L I C A T I . Cajet. in Comment. hujus quæst. a. 4. dicitque relationem dupliciter speclariposse.

1. Ut exercet officium referendi, & sic jam non constituit personam patris, quia sic sumpta supponit jam terminum, qui est filius; unde jam cum suppositione filii constitueret patrem, neque jam pater origine esset prior filio, siquidem illius constitutum jam diceret filium.

2. Potest concipi sub expresso conceptu pa-

ternitatis, non ut exercet munus relationis, sed ut habeat formalitatem conceptus: hoc posteriore modo sumpta constituit paternitatem, non verò priori modo. *Hæc Explicatio*

N O N S A T I S F A C I T. Tum, quia videtur petere principium; queritur enim de constitutiva forma patris, adeoque de conceptu formando paternitatis, quomodo formatus, constitutus personam? non ergo responderi debet per conceptum paternitatis; quia de hoc ipso queritur, quis sit? Tum, quia ratio ut quo, in illo genere non potest concipi sine ratione ut quo illius generis, alias conciperetur sine seipso; jam autem relatio est ratio referendi ut quo; Ergo sine hac concipi non potest; Ergo non potest concipi, quin exerceat munus relationis: quia hoc munus non aliud est; quam ipsa ratio referendi, ut quo. Deinde sicut impossibile est, concipi par, & non concipi unum, & unum; ita impossibile est concipere relationem, & non exercentem munus relationis; quia sicut par definitur per unum, & unum; ita & relatio, per rationem referendi, seu per exercitum munus relationis. Tum, quia constitutivum personæ debet prius intelligi, quam generatio, vel generare; Si enim posterius est, hoc ipso non jam persona generabit, utpote nondum constitutiva, sed generabit natura; quod absurdum est: quia ergo paternitas non est talis, quæ prius intelligatur, quam generare; non enim id est aliquis generat, quia est pater; sed id est pater, quia generat, sit, ut paternitas etiam ut concepta, seu prout intelligitur, non possit esse constitutiva personæ. Denique ipsa paternitas vel ut concepta, vel ut exercita, est constitutiva personæ patris: si ut exercita; Ergo etiam relatio ut exercita constituet personam patris; Si autem ut concepta, deberet ostendi, quid defit, ne ut exercita idem præster? & si relatio ut concepta, explicatur per aliud, nempe per formalitatem paternitatis, ut ita distinguitur sibi ut exercita; etiam paternitas per aliquid explicari debet ut concepta, ut ita distinguitur sibi ut exercita; de quæ ipsa formalitate, querendum restabit, an ut concepta, an ut exercita constitut patrem? redibitque argumentum, & quodammodo processus in infinitum.

E X P L I C A T 2. Suarez cit. cap. 7. Ruiz cit. à seft. 2. Amicus cit. n. 59. & alii, qui docent relationibus secundum propriam rationem relationis constitui Divinas personas. *Hæc Explicatio*

N O N S A T I S F A C I T. Quia ut mox dicetur, in naturale aliquid invenit, ut scilicet non id est aliquis sit pater, quia generat; sed id est generet, quia est pater; cum ante generationem præintelligatur constituta persona, quæ dicitur constitui paternitate; ex alia etiam parte hæc doctrina non fulcitur Auctor. PP. aut valida

Disputatio IX.

233

valida ratione; Ut utrumque constet, solven-
dix sunt rationes.

DICES 1. cum Suar. in S. Scriptura nun-
quam personæ divinæ nominantur nisi per vo-
ces, quæ relationem, vel originem important.

RESPONDE TUR. Hoc ipsum nobis favere,
quia cum significantur nominibus originem si-
gnificantibus bene his originibus constitui po-
terunt: Nec debet id ad solas relations ad-
stringi. Ant. etiam patitur suam difficultatem,
nam Ingenerabilitas, & Improductibilitas pa-
tri, sunt etiam nomina deducta ex Scriptura, &
tamen nec relationem, nec originem impor-
tant.

Concilia quæ adducit, legitimè explicari
possunt; nam quamvis Trinitas sit discreta, ut
loquitur Later. per proprietates personales, ne-
gabunt has proprietates, esse solas relations;
& quidem primo constituentes personas.

Concilium Vormatiense, quamvis dicat,
quod pater est non ad se, sed ad filium, indicat
nominis relationem illic intercedere, quæ sit ad
alios; sed non indicat, primam personam, con-
stitutum primò Paternitate.

Florentinum, quando dicit, quòd Relatio
nibus multiplicet, & Tolet. quòd dicit in
Relatione numerum cerni, loquuntur non
de primo constitutivo; sed de constitutivo ma-
terialiter, vulgo notiori, & prout opponitur
absoluto, quod potest non esse formaliter rela-
tio, sed ratio respectiva, tribuique potest rela-
tioni vis multiplicandi personas inter alia pro-
pter hoc, quia non distinguitur virtualiter à pri-
mo constitutivo, tuncque prædicatum unius,
convenitalteri, in sensu reali & identico.

Inimo pluribus locis non volebant plus PP.
quamquid aliquo absoluto non constituantur
ratione. Unde illa Boëtii propositi, sola re-
lato multiplicat Trinitatem, facit hunc sensum
negativum; Nullum absolutum, multiplicat
limitatem, sed non significat sola relatione pri-
mo & prout distinguitur à referibili con-
stituti personas: Non eruntque relations nece-
ssariae ad constitutionem tanti mysterii, tanquam
primo constitutivæ personarum; erunt tamen
accessoria, ob identitatem virtualem, & quasi
completivæ; nam respectiva ultimò complen-
tur Relatione.

Bessarion in Oratione pro unione, quæ habe-
tur Florentini cap. 6. agnitâ differentiâ inter re-
lationem, & originem, quæ non sit realis, & a-
gitto quod ex vi utriusque formalitatis distin-
guantur relations, subdit; Priùs tamen & prin-
cipaliter secundum modum intelligendī, per quas
item constituantur divina persone. Sed Auto-
ratus Bessarionis opponi potest Aut. Bonaven-
tura, qui docuit, Originibus constitui personas,
principiè cum Florentinum referat illius ora-
tionem, non tanquam articulum fidei tenen-
dam, sed notificando, quid dixerit. Fortè etiam

ait, de origine sumpta pro ipso aëtu, viâ, & fluxu
sic autem sumpta non constituit personam; sed
non ait de origine pro ipso principio ipsius illius
fluxus accepta. Vel certe nomine Relationis
non intelligit relationem formaliter, sed ali-
quid respectivum; unde dicit personas distin-
guiri principalius relatione, five proprietatibus;
nomine autem proprietatis, bene venire potest
fœcunditas à se; per prius autem tali proprie-
tate, quæ idem est apud Bessarionem cum relatio-
ne, constituitur persona, quam origine pro mo-
tu, viâ, & fluxu accepta.

INSTANT Suarez c. 6. Si relationibus perso-
nae non constituerentur, nec aliquo absoluто,
constituerentur originibus: Sed his constitui
non possunt; quia vel constituerentur origine
passiva, vel activa? Non passiva, quia illa sup-
ponitur ante personam constitutam; nam prius
est generari, quam esse genitum: non etiam o-
rigine activa; quia forma constituens perso-
nam, debet concipi ut aliquid fixum, & perma-
nens; origo autem activa, concipitur, ut via, &
fluxus, qui ipse supponit personam influentem.

RESPONDE TUR. Generationem passivam
v.g. non constituere personam patris, quia cùm
sit in alio, quomodo erit constitutiva? Cùm
constitutivum debeat esse in constituto. Rur-
sus hic quæritur, de primo constitutivo; passi-
va autem generatio, non potest respectu perso-
nae producentis habere rationem primi; quia
passiva formalitas nunquam habet rationem
primi, sed supponit aliam ante se; sed inde non
sequitur, quod passiva generatio non possit esse
primo constitutiva perlonæ filii. Ad rationem
autem allatam proportionatè ex dicendis de
origine activa, quid sit dicendum, colligetur.

Porrò, persona prima constituetur origine
activâ; quæ ipsa origo activa dupliciter spe-
catur ipoteſt.

1. Tanquam ratio formalis, vocata: Ut quo,
generandi, & sic est via, & fluxus ad terminum;
nec ex modo nostro concipiendi potest perso-
nam, quæ est quid permanentis, constituere.

2. Potest accipi Origō activa pro ipsa vi &
potestate ponendi illam viam, & fluxum ad ter-
minum; & sic est quid permanentis: aliunde au-
tem non probatur illius ineptitudo, ad consti-
tuendam personam. Ut autem illud constitutive
habet fundamentum in re ipsa, sufficit,
ut determinet, vel aliquid addat, ipsi essentiæ,
quod non debet esse relatio, quæ talis; sed re-
feribile, hoc est, v.g. fœcunditas à se in persona
v.g. Patris, cui fœcunditatì à se, ratio incommu-
nicabilis convenit: Non enim communis est
aliis personis. Unde etiam in re ipsa, particulari
modo, ut inquit, subsistit.

DICES 2. Origine activâ Spiritus Sancti non
constituitur persona; Ergo nec origine activâ
Filii, debet constitui.

V 4

RESPON-

R. P.
H. MŁOD
nowski
B.M. Act Z:
V VI

RESPONDETUR. Retorquendo in primis argum. nam in sententia Suarez relatio constituit personam; & tamen relatio ad Spiritum Sanctum, eandem non constituit.

Disparitas autem hæc assignari potest; Quia origo constitutus personas, debet esse incomunicabilis, sicut & ipsa persona: Quia ergo origo spirativa communicabilis est, consequenter nec erit constitutiva persona.

Alia etiam disparitas non incommodè assignari posset, quod ratio secundi, seu originativi à se, sit constitutiva primæ personæ, que complectitur & generationem, & spirationem activam, & cum hæc formalitas sit una, unitatem etiam personæ primæ inferet, constituetque personam primam, nec sub formalitate secundi à se paternè; nec sub formalitate secundi à se spirativè; sed sub formalitate secundi à se simpliciter, quæ formalitas, quia est una, non multiplicabit primam personam, sed unifabat: Quia verò formalitas præcisæ secundi à se, non videtur, quomodo denominet Patrem, licet constituat primam personam, recurendum est ad posterius intelligibilitatis signum; nam ex exercitio generandi activo, accipiet denominationem patris; quia verò ipsa formalitas originativi paternè, prior est formalitate secundi spirativè, & à priori formalitate desumitur ratio patris; à posteriori ratio spirantis; fit, ut prius sit formalitas patris, quam formalitas spirantis.

Quod si dicas, in filio dari originem activam spirantis; nec tamen constituere in illo personam, consequenter nec alias constituere, id non convincet; quia ut dictum est; Constitutivum illud debet esse incomunicabile; est autem communis utriusque spiratio.

Sed ut secunda hæc disparitas non communiceat cum priori, ad aliud principium recurri potest, quod scilicet constitutivum personæ, semper debeat esse primum: Quia ergo ratio spirantis, non est quid primum in filio, nec constituet personam secundam. Cæterum, si per impossibile secunda persona non esset filius; competenter tamen illi ratio spirantis: hæc ipsa origo sufficiens esset ad constitutendum ejusdem personam, ut in simili dici solet, quod distingueretur Spiritus Sanctus à filio, quamvis ab illo non procederet.

DICES 3. cum Ruiz. Quando intelligimus alicui rei convenire suum constitutivum; tunc & non antea, nec aliter intelligimus illam rem esse constitutam; sed quando intelligimus filium ut genitum, inesse fixo & permanenti, tunc intelligimus filio convenire suum constitutivum; non autem quando intelligimus generari filium; Ergo filiatio quasi in facto esse concepta, est constitutiva filii; non verò generati quasi in fieri conceptum.

RESPONDETUR; Concedendo totum, & generatio in fieri, est constitutiva in fieri; genera-

tio autem in facto esse, est constitutiva in facto esse; qua ipsa generatio activa sumpta pro vigenrandi & pro principio generationis ut quo, est constitutiva persona patris; passiva autem generatio, accepta non pro formalitate ut quo, sed pro eo quod generatur, ad quod postea sequitur ratio filii, constituet filium. Ex dictis

COLLIGES. Quod secunda persona constitutur originè passivè in esse permanenti accepta, & tertia persona spiratione passivè itidem in esse permanenti accepta. Ratio, quia non constituantur aliquo absoluto, non relatione, ut utrumque probatum est: Ergo dicto referibili, seu dicta origine, ut mox probabitur.

Punctum Difficultatis 3.

Deciditur de constitutivo personarum.

PRÆMITTO 1. *Essere hic rem de constitutivo personarum secundum modum nostrum concipiendi, de constitutivo, inquam, simili et, dum species ex genere & differentia constituitur.* Ratio præmissi, quia cum ex una parte nihil constitut scipsum, ex alia parte, cum nulla sit distinctio realis inter personam, & naturam in divinis, debet constitutum illud esse, non nisi per rationem. Cæterum, quamvis exemplificatum sit hoc constitutum in constituto, quod est ex genere & differentia, quod est species, non est exemplificatio rigorosa; quia quamvis æqualis sit identitas realis inter personam, & paternitatem, sicut inter animal & rationale, in specie, quæ est homo; major tamen est identitas virtualis in hoc posteriori, quam in priori; quia animal & rationale non distinguuntur virtualiter intrinsecè, secùs Natura & Paternitas. Under rigorosè loquendo haec constitutio deberet appellari media inter realem rigorosam, & inter eam, quæ sit per solam rationem, membræ; alietatem non nisi rationis importantem; nam inter naturam v. g. & paternitatem datur alietas virtualis.

PRÆMITTO 2. *Quamvis detur identitas realis inter personam & naturam divinam; non potest tamen dici, quod in sensu reali, v. g. paternitatem constitut natura divina:* Quia alias ratione ipsius naturæ divinæ, realiter distingueretur pater à filio, quia distingueretur paternitate, quæ constituitur natura divinæ, hocque exigit distinctio virtualis alias explicata. Nihilominus formalitates hæc, quæ identificantur ita paternitati, ut ab eadem virtualiter non distinguantur, constituent etiam personam. Ratio, quia si filiam non constituerent, hoc ipso distinguerentur virtualiter intrinsecè, quod est contra suppositum; consequenter Innascibilitas, Paternitas, Relatio, & similia, in sensu reali consti-tuent personam patris.

PRÆ-

Disputatio IX.

235

PREMITTO 3. Totam esse difficultatem. Cum iac omnia in re constituant personam v. g. pa-
nis, quae formalitas sit in hoc extremo, virtua-
liter diffin*c*to à natura, qua primò constitut
personam, ex modo nostro concipiendi? Quæ
ipso difficultas, ut examinetur, sub istis terminis
proponi debet: Quidnam sit primò constituti-
vum, primæ personæ Trinitatis? Nam si sub a-
listerminis quæstio ponatur, non habebit tan-
tam difficultatem; nam si ponatur, quid primò
constitut personam sub formalitate personæ?
Facile est respondere cum Arriaga. d. 5. quod
constitut personalitate: Si queratur, per
quid constitut pater in ratione patris? Re-
spondetur, quod constituatur paternitate: Si
queratur, per quid constituatur in ratione pri-
mæ relati? Constitutur relatione. Immo hæc
pragma quæstio, quid primò constitut primam
personam; deposit ut ly prima, & ly persona
materialiter accipiat; quia formaliter eam
accipiendo, & pro prima persona, quæ primâ
persona, deberet dici constitui eam primâ per-
sonalitate.

Ratio horum omnium est, quia illud est con-
stitutum alicuius constituti, quod significa-
tur per modum formæ ad concretum suum; &
talbedo est forma primò constitutiva albi, ri-
sibilitas est forma primò constitutiva risibilis:
Ergo cum personalitas, significetur per modum
formæ ad hoc concretum, persona, relatio, ad
hoc concretum relatum, &c. omnia hæc in suo
genere, primò constituent, His præmissis

DICENDUM est. Constitut primò Personam
trinomin ordine ad nos conceptus, vi originan-
tia, vel ratione secundi à se, ad producendum
relat. Hæc sententia est S. Bonav. in 1. dist.
16. q. 2 & d. 27. Pro ea citari potest S. Thom. ut
apocrit Suarez cit. c. 6. n. 6. ubi loca illius indi-
catur q. 34. 35. 36. ubi docet; Originibus personas
distinguere, & multiplicari. Eò etiam servit locus
ille ex q. 40. a. 4. ubi docet, quod Relatio non con-
stitut personam, secundum quod relatio est, & de
potentia q. 10. a. 2. Solus ordo processionum, qui at-
tendit secundum originem, processiones multipli-
ca. Eandem docuit Vafq. d. 159. c. 5. aff. 3. Favet
Antonius Perez de Trin. d. 4. c. 7.

PROBATUR 1. Quia sæppe PP. loquuntur;
hec primam personam esse patrem, quia ge-
nuit; Ergo per prius supponitur ly genuit,
quam ly pater, siquidem pro causali, quod sit
pater, ponitur: Quia genuit: sed genuit non
est natura, sed persona: Ergo supponitur per-
sona constituta, dum verificatur ly genuit, idq;
ante formalitatem paternitatis; Ergo paterni-
tatem non constitutur; Ergo nec constituitur re-
latione: Non etiam constituitur aliquo absolu-
to: Ergo constituetur prædicta illa vi originan-
ti: neque enim aliiquid aliud reperibile est.

Quod attinet ad Auctoritates PP. Haec sunt:
Athanasius Dial. 1. de Sanctissima Trin. contra

Anomæos, Nihil differt Pater à Filio respectu Dei, si-
ve in Deum esse, sed in Patrem esse, & Filium esse;
quoniam ille quidem genuit, hic verò genitus ess:
Ubi pro ratione, quod Pater sit, adfertur, quia
genuit.

Et in quæstionibus de natura Dei, q. 5. Pro-
prium enim, inquit, Patris ingenitum ess, Filii vero
genitum; & ibidem lib. 1. Solitarie & vere Pater
significatur, dum intelligitur quod genuit.

Cyrillus de constitutivo personarum lo-
quens, quod constitutivum appellat modum ex-
istentie singulorum nominatorum. Subdit Dial.
de Trin. l. 7. propter medium: Nam Pater, inquit,
ostendit quod genuerit, & quod genitus sit, declarat
Filius. Lib. 2. Col. 5. dicit, Pater quidem, qui ge-
nuit, & lib. 1. Thesauri c. 5. Generare patris nō nō ess.

Nazianzenus Orat. 37. Ex his verbis, ait, quod
genitus non sit, & quod genitus, & quod procedat,
effictum est, ut alius Pater, alius Filius, alius Spiritus
S. appelletur.

Damasenus l. 1. Fidei c. 2. circa medium si-
milia habet.

Greg. Niss. in epist. ad Ablativum, Nos, quæ
divinam naturam differentia experiem consitemur,
non negamus eam que secundum originans, & origi-
natum consideratur differentiam, in quo solo, alterum
ab altero discerni censemus.

Basilius L. 1. contra Eunomium, Patris nomina
nil aliud ostendit quam causam & originem ejus,
qui ex senatus est.

Ex Latinis Hilarius l. 4. de Trin. Vt ergo, unus
& solus est, proprietate videlicet in unoquoque, &
innascibilitatis & originis.

Ambrosius l. de Incarn. myster. c. 9. Cum Fi-
lium dico generatum significo, cum Patrem quoque
dico, generasse declaro, ubi pro ratione esse Pa-
tris, ly quia genuit adfertur.

Richardus de S. Victore l. 1. de Trin. c. 13. Se-
cundum solam originem est illa varietas existentie,
quando pluribus personis est unum idemque indiffe-
rens esse; inveniuntur tamen secundum originem,
mutuam ad invicem differentiam habere.

Aug. ep. 66. ratione reddens, cur hic pater, hic
filius appelletur; & tamen sint ejusdem naturæ.
Subdit: Quis enim non videat, ista vocabula, non
in seipsis demonstrare naturas, sed alterius ad alte-
rum significare personas? Et infra: Hic enim non in-
dicatur substantia, sed origo; ubi vides, in origi-
nem rejicit Aug. denominationem Patris & Filii!

PROBATUR 2. Ratione. Denominationem
Patris antecedit intelligibilitate fecunditas à
se, vel vis generandi: Quod ipsum prob. quia
quæcumque est regula discernendi, quod in di-
vinis sit prius intelligibilitate aliquid præ alio, ex
eadem colligitur, prius esse intelligibilitate vim
generandi, denominatione patris; si enim spe-
ctetur proportio ad creatu, ad quæ in similibus
respici solet, hæc militat pro nostra sententia;
quia non ideo aliquis generat, quia est Pater;
sed ideo est Pater, quia generat. Hoc ipsum
ulte-

R. P.
I MŁOD
nowski
bm. Act. Z:
VI

ulterius in hoc fundatur. Si deo in divinis pater generat, quia est pater; Ergo intelligibilitate prius est esse patrem, quam habere vim generandi, siquidem vis generandi sequitur ad paternitatem; & siquidem ideo generat, qui est pater: sed hoc non potest dici, quod prius sit esse patrem, quam habere vim generandi; quia pro illo priori intelligibilitatis, si non intelligitur habere vim generandi; Ergo pro illo priori est pater, sine posse generare, quod de se videtur absurdum. Deinde, pone per impossibile posse istud generare, esse in Deo praedicatum distinctum realiter, pone illud non advenire; absurdum esset dicere, esse illum patrem, & non habere illum vim generandi; Ergo etiam absurdum erit intelligere illum patrem, qui pro illo signo rationis, non intelligitur habere vim generandi. Sic statuta hanc propositione, quod formalitatem patris antecedat intelligibilitate fecunditas a se, vel vis gerandi; quare, in illo priori intelligibilitatis, vel intelligitur natura generare, esse a se fecunda &c. vel intelligitur persona generare? Si natura, opponit te patribus docentibus, quod natura non generet, admittisque ratione naturae, quod competit etiam filio, se generare. Si in illo priori intelligibilitatis persona generat; Ergo intelligitur constituta persona; sed non paternitate, ut probatum est; non etiam aliquo absoluto, ergo vi originandi.

RESPONDEBIS. Sufficere quod pro posteriori rationis signo, intelligatur pater habere vim generandi. Sed hoc jam supra impugnatum est. Neque valet si dicas cum Suarez. Relationes & personalitates creatas cum non sint substantiales, & per se stantes, exigere ante se priores alias formalitates; secus autem relationes increatae; non inquam valet si id dicas; nam non credit argumentum factum, quia si nihil obfit relationes & personalitates per se stantes divinae, debent proportionari creatis; excepto hoc, quod relationes increatae, sint per se stantes; Cur ergo in hoc non proportionabuntur, quod sicut in creatis, non ideo aliquis genuit; quia est pater, sed e converso; ita idem accidetur de divinis? Credit etiam argumentum, quod si relatio paternitatis per se stans, sit constitutiva personae, quod deberet intelligi pater, sine vi generandi.

CONFIRMATUR specialiter contra principia Suarez. Persona Filii & persona Spiritus Sancti prius concipiuntur, ut constituta, quam ut relata, ut docet Suarez c. 7. n. 12. Ergo & persona prima prius concipitur ut constituta, quam ut relata. Conf. prob. ex eodem, ideo antecedens est verum, quia in humanis prius concipio personam Petri productam a Paulo quam ut relatam ad ipsum; sed etiam prius concipio fecunditatem, & vim generandi, quam paternitatem; Ergo.

PROBATUR 3. Persona producens prius debet habere intelligibilitatis signum prae producendo, ergo & constitutiva producentis debent esse prius intelligibilitatis signo, & non dependentia a producendo; Ergo ulterius persona producens, non potest constitui relatione, quae supponit productum; ergo debet constitui ipsa origine: Non enim constitui potest absoluto, vel aliquo alio. Ant. prob. Quia productum presupponit producens, non est converso. Quod autem relatio presupponat productum, reficitur in illud principium, quia est ad aliud, si autem non presupponeret terminum, in illo antecedentia ad terminum signo, non esset ad aliud; quia pro illo signo nondum intelligitur aliud aliud. Neque valet, si dicas, quod in prioritatem originis tantum involvatur, ut hoc sit ab hoc; non tamen ut intelligatur unum sine alio, vel ante illud, non inquam valet, si id dicas; quia quamvis non debeat intelligi ante aliud tempore, vel instanti; tamen intelligi debet prius; Ergo & habere constitutiva in ratione prioris; Ergo non desumibilia, ab aliquo posteriori.

CONFIRMATUR. Si relatione constitutur persona, hoc quod intelligatur relatum, vel esset natura, vel aliquid aliud distinctum a natura? Si natura, ergo verum erit, natura refertur, & a paritate rationis, natura generat; si autem refertur distinctum a natura, ergo praeter relationem est illud, quod refertur; Ergo praeter relationem est illud, quod constituit illud quod refertur; Quomodo autem praeter relationem est illud, quod refertur, si praeter relationem non esset constitutivum illius? Ergo ulterius si constitutivum illius, quod refertur, non est relatio, nec aliquid absolutum, debet esse origo.

Neque valet, si dicas; Illam relationem & ut quo, & ut quod referri (quod etiam in superioribus innuimus, quantum sufficiebat ad vim argumentandi infringendam) quia licet id verum sit in sensu reali, non tamen in formaliter: Hinc etiam in creatis, si una relatio fundaret aliam, relatio & ut quo, & ut quod referretur, nihilominus sub alia formalitate, & sub alio constitutivo ex modo concipiendi, de quo constitutivo, hic etiam queritur.

DIFFICULTAS II.

An Formalitas personae, & relationis, perfectionem importet in divinis?

Procedit titulus de Formalitate personae, prout virtualiter distincta ab essentiâ, & secundum quod in se spectatur. In qua questione divisi sunt Auctores. Quod addat perfectiōnem aliquam, docet Suarez h̄c l. 3. c. 9. Vasq. d. 123. c. 2. Arriaga d. 49. n. 10. Amicus. d. 19. S. 8. Martinon d. 25. S. 9. Ruiz tota disp. 29.

Oppo:

Oportet sentiunt post Scotistas etiam aliqui
anostri cum variis distinctionibus. Perez de
Trinitate d. 3. c. 5. Esparza q. 40. Bona pace in
Ius Aflitionibus de Trinitate Senis editis.

Punctum Difficul-

tatis 1.

Deciditur Difficultas.

DICENDUM est. Formalitatem personæ, &
relationis, importare perfectionem.

PROBAT 1. Suar. Tum quia datur in Deo re-
lato vera & realis, quæ necessariò debet esse ve-
numens realis; tale autem convertitur cum bo-
no. Tum quia incredibile videtur mysterium
Trinitatis, ut tale, nullam perfectionem adfer-
at: Cor enim daretur illa multiplicatio, si nul-
la esset in illa perfectio? Tum quia relationes
sunt subsistentes, subsistentia autem perfectio-
nem importat. Tum quia divina essentia, ex
infinite, communicabilis est realiter mul-
tiplicitate, communicabilitas est aqua perfectio; Ergo & ipsa supposita, quibus
communicatur, dicent perfectionem entitati-
onum: Nam communicari suppositis, nullam ad-
ficiunt perfectionem, non videtur ad perfe-
ctionem pertinere. Tum quia improbabile est,
item sub formalitate præcisa Patris, non es-
timabile, & quod persona Verbi non sit ma-
nus bonum humanitatis.

PROBAT 2. Vasquez. Tum quia alia attribu-
bunt perfectiones; Ergo & relationes divinæ
sunt perfectiones: Sicut enim postulat Deus
deiphiens: Ita postulat esse fructus: Et sic
melius est Deo esse sapientem, quam non sa-
pienter; ita melius est Deo esse Patrem, Fi-
lium, & Spiritum S. quam non esse: Illud au-
tem quod melius est alicui rei, quam negatio il-
lis, non potest non esse perfectio rei; immo si
comparentur tres personæ ad Deitatem, sunt
tota illa perfectio, ut si illâ careret, desineret
esse: Et sicut si volitus creandi mundi esset ga-
gantia illam Deus haberet, desineret esse vo-
litione illam, & dicitur dici perfectio; ita & in presenti.
In certe perfecto Enti quomodo id non est per-
fectio, sine quo, desineret esse perfectum? Tum
qua in principio scoti id est attributum miseri-
tudine differt ab attributo iustitiae, quamvis u-
nusquid illorum sit infinitum; quia infinitus
etiam non trahit illud extra suum genus, sed
in suo genere reddit infinitum; ita ut iustitia,
non contineat misericordiam; Ergo etiam pot-
est esse paternitas infinita perfectio in genere
paternitatis, absque hoc, quod in se contineat
infinitam perfectionem filiationis.

PROBATUR 3. Relationes, itemq; personæ
distinguuntur virtualiter à natura; quo posito,
describerit; illud aliud membrum distinctionis,
& illud superadditum virtualiter naturæ,
vel nihil, vel aliquid? Si nihil; Ergo & sunt

illuc extrema virtualiter distincta, & non sunt:
sunt ut supponitur; non sunt autem, quia illud
aliud, nihil est; & si illud aliud nihil est, quomo-
do fundare potest tam prædicata positiva pro-
ducedentis, spirantis, &c. quam prædicata nega-
tiva, quæ intelliguntur fundari in positivis?
Qualis est innascientia, improductibilitas, &
similia. Si autem illud aliud extrellum est ali-
quid, ergo est perfectum: Nec in illa ratione
debet illi aliquid; si enim deesset illi aliquid in
illa ratione, non esset illud, quod est; & falso
in illo quod habet, & in illo quod illi adeat, non
debet illi in illo quidquam; Ergo in illo est per-
fectum: Ita enim definitur perfectum.

CONFIRMATUR 1. Personæ & Relationes
vel differunt inter se, vel non differunt? Sinon
differunt, ergo aucter mysterium Trinitatis: Si
differunt, vel differunt nihilo, vel aliquid? Si
differunt nihilo; Ergo adhuc aucter mysterium
Trinitatis, Deusque erit essentia cum tribus ni-
hil: Si autem differunt aliquo, ergo differunt
perfecto; quia mysterio Trinitatis nihil deest
ad mysterium Trinitatis; Perfectum autem est,
cu nihil deest eorum, quæ illi debentur.

CONFIRMATUR 2. Quia id exigunt locu-
tiones PP. Damascenus de decretis primæ In-
stit. c. 1. *Vnusquisque eorum perfecta est hypostasis,*
& *perfecta persona:* Et i. de Fide cap. ii. *Vnum*
*quippe Deum agnoscimus, in solis autem proprietati-
bus, nimirum paternitatis, filiationis, & processio-
nis, atque quantum ad causam (causa hic accipitur
pro principio) & ea que à causa proficiuntur, ac
persona perfectionem, hoc est existendi modum, di-
scrimen animadvertisimus.*

Cyrillus Lib. i. Thesauri cap. 6. *Perfectus est,*
non solum quia Deus, sed etiam quia Pater est.
Favet etiam sexta Synodus generalis, & alia a-
pud Suar. cit. n. 9.

RESPONDET 1. Esparza. Totam perfectio-
nem propriam personarum indistinctam virtua-
liter ab iisdem præintelligi formaliter in essen-
tia divina; quia Divinitas per se ipsam formaliter
est necessitas quasi activa, ut dentur tres
personalites expertes omnis imperfectionis,
& consequenter amabiles necessariæ ac infinitæ,
licet non sint amabiles, & diligibiles ex tri-
plici motivo; ita ut ratione ejusdem Divinitatis
sicut omnes tres personæ sunt Deus, ita &
sunt amabiles.

CONTRA est. Tum quia concedimus dari
distam exigentiam in natura, sed unde de hoc,
quod ipsæ personæ ita exigite, non debeant dice-
re perfectionem? Tum quia illæ personalitates
sunt expertes omnino imperfectionis; Ergo ni-
hil illis deest debitum, adeoque unaquæque est
perfecta.

RESPONDETUR 2. Non est quæstio inter
Theologos de realitate, veritate, & bonitate
transcendentali personarum communi cum
creaturis; sed de bonitate, & perfectione per
se sexti-

R. P.
MŁOD
nowski
bm. let. Z.
VI

se æstimabili, non solum terminativa, sed etiam motiva amoris.

C O N T R A. Competit personis perfectio terminativa amoris, ergo & motiva. Tum quia, aliae perfectiones sunt motivæ amoris, ergo idem dicendum de Relativis. Tum quia in personis dicit Ecclesia proprietatem adorandam esse æqualiter, ac in essentia unitatem, ad quod alludit Arthanafii docentis unitatem in Trinitate, & Trinitatem in unitate venerandam esse.

Per hoc tamen non asserimus, quod personalitas prout distincta à natura, importansque perfectionem, dicat vel infinitam perfectionem determinatè, vel finitam: Non finitam, quia infinito identificari non posset; opposita enim oppositis non identificantur; non infinitam: Quia si misericordia ex genere suo non est quid infinitum, alias non esset commune quid creaturæ; cur erit de se infinita perfectio personalitatis, & relationis?

Concedimus etiam, personalitates esse quodam modo specie distinctas; quodam modo, inquam, quia nulla datur in Deo differentia vel genus rigorosum. In statu tamen reali, omnes illæ personalitates sunt infinitæ, & omnes æqualis perfectionis; si enim in creatis non implicat duas species esse æqualis perfectionis, cur id divinis non tribuetur?

Adverti etiam communiter solet, quod non hoc sit imperfectione non habere aliquam perfectionem; & ita non est ex eo imperfectus homo, quia non habet perniciatem aquilæ; sed imperfectio, ex non habere aliquam perfectionem, tunc oritur, quando perfectio posset & debet haberi: Jam autem una persona, nec potest, nec debet, habere aliam. Quamvis autem in creatis est perfectius dare, quam accipere ratione dependentiæ, causalitatis, indigentiæ & similia; secùs in Divinis, ubi non datur talis imperfectione; præcipue cum tanta necessitate una persona de se alteri, ut non sit magis propter se, quam propter terminum, quem producit, ut inquit Martinon.

Punctum Difficul- tatis 2.

Solvuntur Objectiones.

O B J I C I T 1. Espanza. In Divinis omnia sunt Idem, ubi non obviat relationis oppositio, nulla autem obviat relationis oppositio, penes ullam perfectionem.

R E S P O N D E T U R retorq. Ponenda est multiplicatio, ubi obviat relationis oppositio, inter perfectiones autem relativas obviat relationis oppositio.

Directè dici potest, quod penes perfectionem absolutam nulla detur relationis oppositio, secùs penes perfectiones relativas, quas non dari tu aliunde non probas.

Deinde diceret aliquis, perfectiones illas non multiplicari, sicut nec multiplicatur Deitas; unamquamque tamen in se esse perfectam, sicut unaquæque est Deus.

I N S T A T 1. Communis est omnibus personis Divinitas, ergo & perfectio.

R E S P O N D E T U R, veram esse consequiam de perfectione absoluta, non de relativa, quam non dari, tu non probas. Et sicut non est absurdum dicere dari tres personas; ita diceret aliquis, non esse absurdum dari tres perfectiones. Sed de hoc infra.

I N S T A T 2. Distinguuntur virtualiter divinae personalitates à Deitate; Ergo etiam debent distinguiri ab ipsa perfectione.

R E S P O N D E T U R neg. Cons. quia pro antecedenti sunt rationes, de quibus in materia de præcisionibus, quæ non militant pro Consequenti; immo Consequens probatur immedia- te allatis rationibus.

O B J I C I T 2. Augustinus l. i. de doctr. Christ. c. 5. cum concessisset in Deo tres res, & unam, subdit, quod eadem tribus eternitas, ad quod etiam alludit S. Thom. cum unam dicit, omnibus esse dignitatem, bonitatem &c.

R E S P O N D E T U R. An ipsæ perfectiones multiplicentur? De hoc infra. Quantum ad præsens, dici posset utrumque Doctorem agere de unitate in iis, quæ absoluta sunt.

I N S T A T. Una est spiratio in Patre & Filio, distincta virtualiter intrinsecè ab utroque, & utrique communis, eò quod quoad spirandum nullam habeant oppositionem inter se; Ergo idem dicendum de perfectione.

R E S P O N D E T U R, quod possit sustineri, dari oppositionem in perfectione relativa.

O B J I C I T 3. Aseitas, omnipotentia, &c. non multiplicantur in personis, ergo neq; perfectio.

R E S P O N D E T U R. Transeat totum, quia hic non queritur de multiplicatione, sed tantum: An unaquæque dicat perfectionem? Disparitas etiam est, quod illa prædicata sint absoluta, perfectiones autem relativæ si dentur, non sint absolutæ.

I N S T A T. Non potest nominari ulla perfectio relativa, quæ non sit præintellecta in Divinitate, quæ melior est objectum.

R E S P O N D E T U R. Eas perfectiones esse ipsas met relationes, quæ non præintelliguntur in ipsa Deitate præcise, cùm illi conditiquantur virtualiter, adferuntque meliorationem non absolutam, sed personalem.

O B J I C I T 4. Bona pace noster Professor Theologie apprime ingeniosus. Omne quod ratione sui est ens, vel est absolutum ut substantia, vel inhærens absoluto, ut accidentis? Quare, quod est merus respectus ad alterum, ratione sui neque erit substantia, neque accidentis. Ergo neq; ratione sui erit ens, adeoque nullam dicet perfectionem ratione sui.

R E S P O N-

Disputatio IX.

239

R E S P O N D E T U R. Quod persona, & illius distincta virtualiter relatio, ex allatis argumentis, sit ens. Quantum attinet ad vim argumentis, illud supponit aliquid difficile; nam cum de comprehendamenta sint divisa, ut reliqua non rem sint dividentia accidentis, inter quae reponitur relatio, non appetat, quare respectum ad alterum, dicat non esse accidentis, adeoque ens? Deinde arbitriarie supponit adaequatè esse hæc membra diversiva entis; nempe ens absolutum & interioris absolutus: Cur enim non poterit dari membrum, quod sit terminans absolutum, vel substantialiter, vel accidentaliter?

Deniq; admittit quod Relationes dicant pum esse ad; cur ergo non debent dici *Ens ad?* Hac enim equivalent.

O B J I C T 5. Idem. Perfectum est illud, cui nihil deest corum, quæ requiruntur ad hoc ut sit. Ergo quod est perfectum debet esse intrinsecum requisitum; jam autem requisitum intrinsecum, ad hoc, ut aliquid sit, est tale, ut ante ipsum non intelligatur existentia rei: Atque relations divinae, non sunt intrinsecè requisita ad hoc, ut Deus sit; quia existentia Dei proprietas virtuali ad ipsas intelligitur; neque ad hoc ut Trinitas sit, quia existentia Trinitatis, est ipsam absoluta existentia Dei; neque ad hoc ut plures sint, quia earum existentia est existentia Dei: Ergo ratione sui, non sunt perfectio.

R E S P O N D E T U R. Arg. Stare pro conclusione, perfectum enim est, quod requiritur intrinsecum ad hoc, ut aliquid sit; personæ autem tres, prout distinctæ virtualiter à natura, sunt requisita intrinsecè, ad hoc, ut sit Trinitas; erunt ergo perfectæ: Et sicut tria sunt requisita intrinsecum ad ternarium, ita tres personæ ad Trinitatem, que illis sit.

Dicere ad arg. dici potest: Quod Relationes non sunt necessariae ad hoc, ut sit Deus absolutus, esse tamen necessariae ut sit trinus; & licet existentia Trinitatis sit ipsam absolutè existentia Dei; nego tamen quod sola, dicat constitutio distinctionis realis personarum. Unde ille relations non tantum sunt necessariae, ut Deus denominetur trinus, sed etiam ad hoc, ut sit trinus, ly sit non accipiendo pro existentia, sed pro inclusione constituentium distinctionem realem in divinis, quam non constituit, solum existentia absoluta.

Transeat interim quod assumit personas esse conquitas ex necessitate suppositionis, tanquam quod consequens ad existentiam, eò quod natura divina sit principium virtuale relationum: Sed quarendum restat, cur adhuc illæ personæ conquitæ non nisi ex necessitate suppositionis, uniuersitas in se perfectæ non sunt? Nam anima est etiam principium virtuale indistincti intellectus; & tamen intellectus est quid perfectum.

Arbitrarium etiam videtur esse, quod illud

non nisi perfectum sit, quod requiritur ad hoc, ut aliquid sit, hoc est existat; certè enim gloriæ lumen, species, potentiae si dantur distinctæ, sunt quid perfectum; & tamen non sunt ad existentiam omnino requisita.

O B J I C T 6. Idem. Omnis perfectio de conceptu suo dicit bonitatem aliquam; Omnis autem bonitas per se, & ratione sui, est amabilis; atque relations divinae, secundum se, non sunt per se, & ratione sui amabiles: Alioqui essent omnino idem, & non essent omnino idem, cum bonitate absoluta Dei; & essent tria principia prima ad extra, quia respectu voluntatis creatæ, ratio amandi paternitatem, esset distincta realiter, à ratione amandi filiationem, adeoque operationes ad extra, non essent toti Trinitati communes, quod est absurdissimum.

R E S P O N D E T U R. Neg. Min. cum sua probatione, quæ non ostendit, quomodo non esset idem realiter perfectio relativa cum perfectio ne absolute. Ad ostendendum autem quomodo opera Trinitatis sint communia ad extrâ, sufficit dicere, unamquamque perfectionem concurrere ad sui amorem ponendum à creatura, per communem omnibus omnipotentiam. Unde unaquæque, specialiter concurret ad sui amorem in vi terminandi, sed non concurret specialiter in vi efficiendi.

I N S T A T 1. Relations divinae non sunt ratione sui entitas positiva; quia talis entitas, fundat primò & per se nominationem sui, & nominationem contradictiorum, adeoque est intelligibilis ratione sui.

R E S P O N D E T U R. Relations divinas habere nominationem paternitatis, Filiationis, Spirationis, ex quibus possunt formari contradictionis, non Paternitas, non Filiatio, & cùm de singulis instituamus questiones, cur non habent intelligibilitates suas, peculiares?

I N S T A T 2. Distinctio positiva inter ea, quæ ratione sui sunt entitas, habet hanc proprietatem, ut quando distinctio actu ponitur, afferat primò & per se aliquod augmentum: Sic quando ponitur creatura de novo, fit multiplicatio; quia Deus & creatura faciunt duplicitatem: Quo posito sic arguitur. Omne primò & per se faciens numerum, est unitas, essentialiter distincta ab alia unitate, cum qua facit numerum, estque per se primo intelligibilis à mente; nulla relatio est essentialiter distincta ab alia; quia nulla est primò & per se habens intelligibilitatem propriam: Ergo.

R E S P O N D E T U R. Adebeat dici tres illuc perfectiones, adeoque adferentes augmentum, de hoc infra. Independenter ab hoc principio, Major distingui potest, si enim ly essentialiter sumatur pro ly secundum substantiam, falsa est Major; Si autem ly essentialiter sumatur pro realiter, vera est Major; sed Minor erit falsa.

X

O B J I

R. P.
J. MŁOD
nowski
tom I et Z:
VI

OBJICIT 7. Idem. Relationes divinæ sunt realiter, & identicè ens necessarium absolutè & simpliciter ; sed non ratione sui ; necessarium enim simpliciter , ut ait D. Thom. est quod ex natura sua, est determinatum ad esse: Sic Deus est ens necessarium simpliciter, natura enim divina est illa duntaxat, de cuius ratione est esse, hoc est, de cuius ratione est, cur cognitio ipsius propria, sit ejusdem cognitio intuitiva apud omnem intellectum ; implicat enim cognoscere Deum per cognitionem propriam, quæ simul & semel realiter & virtualiter non sit visio, & intuitio: Cætera omnia quæ non sunt Deus, possunt cognoscib aliquo intellectu per cognitionem propriam abstractivam ; sic essentia rerum creatarum cognita à Deo per scientiam simplicis intelligentiæ, quæ ratione sui non dominant Deum intuentem, seu scientiam scientiæ visionis &c. Cùm autem relationes divinæ secundum se & ratione sui, nec habeant, nec habere possint intelligibilitatem propriam, sed solum communem & intrinsecam, nempe essentiam divinam ; sequitur quòd neq; ratione sui sint existentes, neque ratione sui ens simpliciter, sed solum ratione essentiae.

RESPONDE TUR ex pluribus principiis huic argum. in primis, nomine entis simpliciter venit appropriatè ipsa Deitas formalissimè. Transeat ergo quòd personalitates non sint formalissimè ens simpliciter, cur adhuc non erunt ens ? Deinde hæc formalitas, quòd de ratione naturæ divinæ sit esse, non rectè per hoc explicatur ; quia cognitio illius propria, est ejusdem cognitio intuitiva apud omnem intellectum ; nam esse, per solum modum nescendi sui, non rectè explicatur. Insuper confundit notitiam visionis cum notitia intuitiva, de quarum distinctione alibi actum. Sed omnibus his manumissis, negatur, quòd relationes divinæ non habeant propriam intelligentiam ; cum etiam divinitus videri possint sine essentia. Quòd autem nos in præsenti vita differentiam illarum exæstè non attingamus, non oritur id ex defectu objecti ; sed ex defectu nostri intellectus.

Punctum Difficultatis 3.

Suntne in Trinitate tres perfectiones relativæ?

Ultima Objectio contra dictam conclusio- nem, hæc est ; Si unaquæque persona dicere perfectionem, darentur tres perfectiones relativæ, adeoque & tres perfecti relativæ, conseruenter darentur etiam tres omnipotentes relativæ &c. Ha ipsa tres perfectiones relativæ essent existentes. Ergo darentur & tres existentiae relativæ ; Si dabuntur tres existentiae relativæ, dabuntur tres essentiae relativæ ; conseruenter tres deitates relativæ, adeoque tres deitatis relativi. Quod si concedas unamquamq; per-

sonam esse perfectam relativæ, & non esse tres perfectiones relativas, qui unum, & unum, & unum perfectum, non faciet tres perfectos, & tres perfectiones ? Ex resolutione hujus difficultatis satisfiet in primis titulo, scilicet in Trinitate tres perfectiones relativæ ? Itemque de aliis perfectionibus divinis, quid sit dicendum, colligetur.

RSPONDENT I. aliqui. Dari tres deos relativos, eò quòd essentia & existentia non distinguuntur, nec essentia à Deitate, consequenter datis tribus existentias relativis, dari tres existentias, & his concessis, tres deitates, ut dixerat.

CONTRA EST. Tum quia id satis insuetum, & inusitatum est dicere, idque in re fidem concerne, exceptisque forte nonnisi duobus, nullus in terminis hanc propositionem admittit. Meminit quidem Ecclesia in suis hymnis, trinæ Deitatis, sed ly *trina*, supponit pro personis non pro deitatibus & ob metrum nonnisi ponitur.

Quod autem dicitur secluso scandalio id dici posse, nemo minus scandalizatur viris doctis ; & tamen passim hanc phrasin aversantur. Doctus erat Greg. Nazianz. solus inter Doctores Theologus dictus, qui Tract. de Fide, sicut et Patrem & Filium catholice nominamus ; duos autem deos dicere nec possumus, nec debemus : Possemus autem per oppositos, secluso scandalio. Et cum difficultibus argumentis Arianorum responderent PP. obviumque fuisset ad illos contentandos, tres deitates relativas admittere ; non sunt id ausi usquam PP. Et hoc est Arg. ab Autoritate. Tum quia si dantur tres deitates relativæ, dabuntur tres affinitates relativæ, tres essentiae infinitæ in genere essentiae relativæ ; hoc autem dici non potest, quia si est absurdum concedere tres essentias absolutas, sed ita connexas, ut non possit intelligere, velle, facere una, quin faciat alia, etiam absurdum erit tres deitates relativas admittere : Et quid tandem ista vox, *Absolutum*, plus habet, ut si concedantur tres deitates, ut describuntur, absolutæ, hoc ipso incidatur in Polytheismum, & non incidatur si sint deitates relativæ ? Quid diminuit iste terminus relativæ, solvendum restabit ; cùm nihil minus sit, in hac concessione præter hujus termini *Absolutum* negationem. Tum quia si dantur tres deitates relativæ, videtur concedi totum, quod intendunt Ariani ; quia ipsi in primis nihil disputabant de triplicitate deorum absolutorum ; sed urgebant, si Pater, Filius, Spiritus S. sunt Deus, in ratione Patris, in ratione Filii, in ratione Spiritus, quæ formalites sunt relativæ, fore deos quodatimmodo relativos tres. Tum quia si concedantur tres deitates relativæ, non poterit demonstrari unitas Dei absoluta, ut tentanti apparebit, recurreturque ad hoc in solutione, quod si non repugnet triplicitas, Deitatis relativæ, nec sit repugnatura triplicitas, Deitatis abso-

lutæ. R. Tum quia si dantur tres deitates relativæ, videtur concedi totum, quod intendunt Ariani ; quia ipsi in primis nihil disputabant de triplicitate deorum absolutorum ; sed urgebant, si Pater, Filius, Spiritus S. sunt Deus, in ratione Patris, in ratione Filii, in ratione Spiritus, quæ formalites sunt relativæ, fore deos quodatimmodo relativos tres. Tum quia si concedantur tres deitates relativæ, non poterit demonstrari unitas Dei absoluta, ut tentanti apparebit, recurreturque ad hoc in solutione, quod si non repugnet triplicitas, Deitatis relativæ, nec sit repugnatura triplicitas, Deitatis abso-

Disputatio IX.

241

absolutæ. Tum quia dantur aliqui termini, quibus non potest aptari ratio respectivi, qualis est terminus ipse absolutum, terminus item homo, &c. non apparet enim qui dici possit, homo relatiæ: Ergo possibile est inveniri similem formalitatem in Deo irrestringibilem per formalitatem relativi; hæc autem non alia erit communior, quam ipsa Deitas.

R E S P O N D E T 2. Vafq. suprà cit. c. 4. qui cum concessisset, quod Relatio perfectionem importet, negat dici posse quod dentur tres perfectiones: cui accessit Ruiz d. 30. à Sect. 2. Pro ejus responione

RATIO imprimis est, quia si darentur tres perfectiones relativæ, darentur etiam, ut concludunt oppositi, tres perfecti relativè, adeoque & tres omnipotentes relativè, tres æterni relativè &c. quod est imprimis contra Athan. qui universaliter dicit, non tres esse omnipotentes, sed unus & Damasc. I. i. Fidei c. ii. una bonitas, non virtus, non tres ad invicem similes. Notabili est & Aug. locus 5. de Trin. c. 8. Bonus Pater, bene Filius, bonus Spiritus Sanctus, nec tres boni, sed unus est bonus: Quæ Auctoritates imprimis pro hoc urguntur, quia ita simplicius verba PP. accipiuntur, quæ Oppositi nonnisi restrictè accipiunt, nempe quod non sunt tres omnipotentes absolute, sed relativè. Deinde quia August. videtur excludere tres bonos etiam relativè, quia volunt excludere tres bonos absolute, vel bonitas absolutas, dixisset nec tria bona, sed unus est bonus: Dixit autem adjectivè, ad eum utili volunt, relativè, non tres sunt bona, sed unus est bonus.

RATIO 2. pro eadem responsione est: Quia non datur plurificatio in Divinis, in quibus non datur oppositio producentis & producti, ut constat ex cit. auctore. sed in præcio conceptu perfecti, quæ perfectum est, non datur oppositio producentis & producti; in illo enim præcio conceptu, non datur oppositio producentis & producti, quod ex vi sua significandi, & ex objectiva sua ratione, non dicit productivitatem, nec productibilitatem; nihil autem horum distinctione sua objectiva ratione perfectum.

RATIO deniq; est, quia vel distinguitur persona in sua virtualitate ab omnibus prædicatis naturæ, vel non distinguitur? Si non distinguitur ab omnibus, nulla potest regula melior offendit, à quibus non distinguatur, nisi hac una, quod ea non distinguantur, quæ non inferunt suu conceptu notionalitatem productionis, quam ut dixi, ratio perfecti non importat; conseruent in sua virtualitate dicet quidem perfectionem persona, sed perfectionem immultiplicabilem, in ipsa Deitate imbibitam, adeoque multiplicabilem, ut est immultiplicabilis Deitas: tamen distinguitur virtualiter personalitas ab omnibus prædicatis naturæ: contra erit. Tum quia nulla sit necessitas ponendæ talis virtua-

lis distinctionis. Tum quia si distinguitur virtualiter paternitas ab omnibus prædicatis in natura inclusis, distinguetur etiam à prædicto v.g. increati; tunc quæro, paternitas prout constituta virtualiter à natura, estne increata? Si increata, dabuntur tres increati, immo & quantuor, propter quartum increatum absolute. Quod si dicas, esse increatum in ratione naturæ, idem ego dicam de perfectione personæ; quod sit perfecta perfectione naturæ: Si autem non est increata; Ergo creata, quod est absurdum; licet enim aliquid in statu abstractionis, & per præcisiones nostras possit esse, neq; creatum, neque increatum; non tamen pro statu suæ virtualitatis consideratum: Hic autem accipimus paternitatem non prout subest nostris conceptibus, sed pro statu suæ virtualitatis. Quod autem dicitur de paternitate, annotaturq; de illa quomodo sumi debeat? Idem dicitur de paternitate perfectionis: Quantumvis facilius sit præscindere rationem creati, & increati, à paternitate; quæ rationem perfecti; quia ratio perfecti, est ipsa formalissima ratio Entis, à qua restringitur accepta, nihil præscindit.

I N S T A B I S 1. contra hanc responsonem. Paternitas, ut condistinguitur à natura, adhuc est perfectio.

R E S P O N D E T U R. Esse perfectionem, sed indistinctam virtualiter à perfectione Deitatis, quia etiam paternitas prout condistinguitur virtualiter à natura, adhuc est, & non creatum quid, & tamen est non creatum, seu à se, asseitate naturæ.

I N S T A B I S 2. Si paternitas in sua virtualitate spectata, est perfecta, perfectione nonnisi naturæ, in eo in quo distinguitur, vel est adhuc ens entitate non naturæ, vel est ens entitate nonnisi naturæ? Si secundum, Trinitas quæ talis nihil erit, quia illud quo distingui deberet, nihil est: Si autem primum dicatur, ergo habetur intentum; quia erit paternitas perfecta perfectione propriæ relativæ.

R E S P O N D E T U R. Quod in eo in quo distinguitur paternitas, sit ens entitate nonnisi naturæ (loquor hic de entitate prout est à parte rei, & non subest nostris conceptibus.) Neq; inde sequetur, quod Trinitas quæ talis nihil sit, erit n. ens entitate divina, & illud quo distingui deberet, non erit nihil, sed ens entitate naturæ; sicut & est à se asseitate naturæ; distingueretq; realiter ratione prædicati identificati realiter naturæ, non quomodocunque, sed simul ratione prædicati distincti virtualiter à natura, licet indistincti virtualiter, ab omnibus prædicatis naturæ.

Nec hæc responsio aliam difficultatem habet, quam habeat ipsum Trinitatis mysterium; sicut enim in illa aliqua distinguuntur inter se naturaliter, quæ identificantur in essentia, ita distinguuntur relationes; & tamen sibi in ratione perfecti identificabuntur: Et sicut natura divi-

X 2 napro-

R. P.
I. MŁOD
nowski
dm. Aet. Z:
VI

na prout terminata personalitate Patris non terminatur persona Filii, nec quā terminata paternitate, communicatur; inde tamen non sequitur dari tres naturas divinas, unam prout terminatam personā Patris, aliam prout terminatam personā Filii, tertiam prout terminatam personā Spiritus Sancti; licet unicuique competat habere naturam; sic nec dabuntur tres perfectiones relativae.

INSTABIS 3. In creatis perfectio Petri, Pauli, Andreæ faciunt tres perfectiones; Ergo & in divinis; quia non minus distinguntur inter se illi homines, quām personæ divinæ.

RESPONDE TUR. Quod non minus distinguantur inter se personæ divinæ in ratione relati, personæ producentis, & producti; quām dicta individua; minus tamen distinguntur in prædicatis, quæ desumuntur ab essentia, quale prædicatum est, perfectio.

Sed videtur, quamvis defendi possit, hæc responsio, quod nihilominus difficultia aliqua adferat: Hinc planiori methodo

RESPONDERI POSSET 3. Quod dentur tres perfectiones & tres perfecti; non tamen tres omnipotentes, immensi &c.

RATIO 1. Quia bene admittimus, dari tres personas, tres relationes, quantumvis non dentur tres omnipotentes; Ergo etiam dari poterunt tres perfectiones relationum; & non dari tres omnipotentes, quod ipsum in hoc fundatur: Quia ad salvandum quod sint tres personæ, est necesse admittere, quod sint tres nonnulli, adeoque quod sint tres entites, consequenter tres perfectiones; Jam autem ad hoc ut salvantur, quod sint tres personæ, quām non sunt nulli; non est necesse admittere, tres esse omnipotentes.

RATIO 2. Quia eorum nonnulli prædicatorum multiplicatio ponenda est in divinis, quæ innectitur necessariò ipsis formalitatibus producentis & producti, quæ multiplicant personas in divinis, faciuntq; illas differre: Sed omnipotencia, aternitas, &c. non faciunt differre, nec innectuntur formalitatibus producentis, & producti; nec requiruntur, ne illæ formalitates sint nulli; Jam autem ratio perfecti, innectitur necessariò ex rationibus allatis, ipsis formalitatibus producentis & producti; producitur enim perfectum; hinc multiplicabuntur formalitates, sub ratione perfectionis.

RATIO 3. Quia ne dentur perfectiones relativæ in divinis, id maximè urget, quia deberent dari tres existentiae, consequenter essentiae, ac denique deitates relativæ: Sed hæc ratio non convincit, quia essentia, & existentia, non distinguuntur inter se; si proportionate ad se accipiuntur, & multiplicatio proportionate existentiae, infert proportionate essentia multiplicatio: Certe enim præexistente Paulo, si fiat multiplicatio existentiae, per existentiam Petri

non multiplicatur Paulus, quoad suam individualam essentiam; quia illa essentia, & illa existentia, non est proportionata. Ut autem advertatur, qualis existentiae multiplicatio adferat essentiae multiplicationem, adeoq; & Deitatis, consequenter quæ sit proportionata existentiae huic essentiae, videndum erit nomen essentiæ duplicerit accipi; in primis pro essentia, ut importat ipsius suppositi & personæ quidditatem, definibilitatem objectivam, & similia. Hæc essentia sic sumpta, multiplicatur in personis, sed inde non appetet, quī sequatur multiplicatio Deitatis. 2. Potest sumi essentia pro natura, in quantum dicit rationem supponendæ ipsis substantiæ, personalitatē, terminacioni substantiali, &c. hoc sensu si darentur tres essentiae relativæ, darentur tres deitates relativæ, adeoq; & Dei tres relativi; sed negamus sic sumptum essentiam multiplicari, multiplicatam existentiæ relationem.

INSTABIS 1. ex Vasq. PP. nunquam ausi sunt multiplicare nomen *Perfectio* in Divinis.

RESPONDE TUR locuti sunt PP. de perfectione & bonitate, à qua distinguitur virtualiter personalitas; ea autem quam hæc responsio multiplicat, non est jam distincta virtualiter, ab ipsa persona.

INSTABIS 2. Ergo conveniet uni persona perfectio, quæ non convenit alteri, propter hunc expositorium; Paternitas non convenit Filio, Paternitas est perfectio; Ergo aliqua divisione perfectio non convenit Filio.

RESPONDE TUR. Convenit quidem una perfectio relativa uni, quæ non convenit alteri; sed convenienti nonnulli in absolutis; & ipsis etiam relativis, ad æquivalentiam, se æquant; quia non minus est bonum esse Patrem, quām sit bonum esse Filium, & è converso. Deinde retorquetur argum. quare scilicet sint tres relationes? Tres personæ? Nec sit absurdum, ut convenienti unius illius persona, & non convenienti alteri? Quando autem urget, ex eo Patrem non forisperfectum, quia aliquid illi deest, nempe Filiatio, id non convincit; quia perfectum est, cui nihil deest ex debitis, Filiatio autem Paternitatem non est debita.

INSTAT 3. Ruiz, ergo saltem omnes tres perfectiones simul sumptæ dicent aliquod maius & perfectius, quām una.

RESPONDE TUR. Sicut ipsæ tres personæ in ratione persona dicunt aliquid majus extensivæ; ita & in præsenti: Äquatio tota, erit penes identificationem in ipsa essentia, fonte perfectionis. Concessa autem majoritate extensivæ, non est necesse concedere majoritatem in merito cultus; præcipue, quia cū unaquæq; involvat æquivalentiam perfectionis ad reliquias duas; hinc omnes tres non dicent plus quām una; ad eum modum, quo si unus Imperialis æquivaleret tribus florensis Polonicis; non plus habebunt tres illi, quām unus Imperialis.

Adserit

Disputatio IX.

243

Adferaduic Ruiz auctoritatem Aristotelesq[ue] Phyl.c.6. textu 63. totum & perfectum pro eodem sumit; consequenter si sunt tres relationes, simul tres perfectiones, eo ipso debent esse tres entitates integræ, consequenter extra illam entitatem, nihil esset accipere pertinentis ad eam, & complementum ejusdem entitatis tresq[ue] illæ relationes essent tres essentiæ adequate diversæ; quod absurdum est, alias contra Athan. essent tres plenitudines Deitatis.

RESPONDEatur esse in Deo tres entitates non pro essentiâ, & natura suppositabili acceptas, adeoque tres Deitates inferente: Sed esse tres entitates, hoc est tres personas, quæ non sunt nihil: Explicata est suprà distinctione.

DIFFICULTAS III.

An detur Subsistentia absoluta.

Dicitur relativas subsistentias & personas, est principium Theologicum, utpote Article fidei: ceterum est controversia inter DD.Catholicos: An præter subsistentias relatives detur etiam subsistentia absoluta, communis omnibus tribus personis? Dari illam docent Antiquiores cum Scoto, simul etiam Recentiores, licet hanc sententiam variè explicent. Admitit Cajet. in Deo semipossum & incompletam personam. Suar. h[ab]it. 4.c.11. in 3.p.d.11. ad admittit cum hac distinctione, quod scilicet accipiendo subsistentiam pro eo, quod facit rem existere in se & per se, sic detur subsistentia absolute; licet non detur subsistentia, accipiendo eam pro termino substantialiter reddente incommunicabilem naturam. Docet idem Guevara, Mol. & alii. Oppositum sentit Vazq. Ruiz d[icitu]r. Arriagad. 51. S. 2. Martinon. d[icitu]r. Petavius de Trin. I. 4. c. 12.

DICENDUM est. Non dari in Deitate subsistentiam absolutam.

PROBatur 1. Auctoritate.

1. Auctoritas sit negativa, quia ut advertit Petavius, unum esse subsistens in Trinitate, nemquam Patrum dixit.

2. Auctoritas est, ex locis quæ favent. Primus locus est Damasceni in epistola de Trifagio: *Huius est ipsarum communis una hypostasis, Deitas item communis est trium hypostasiuum, una existens.* Secundus locus est, Sophronii Patriarchæ in epistola Professionis receptâ à sexta Synodo: *Neque est sentendum, quod Trinitas unus Deus consistat, & subsistentie tres, & res personæ, Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus dicitur contractus, vel compactus, vel confusus, & in unam seipsum colligens subsistentiam, in unamque coiens non numerabilem personam.* Sabellianorum ista est præposita: Ubi ut vides negat tres subsistentias colligi in unam.

3. Auctoritas est, quia PP. postquam agnoverunt subsistentiam seu hypostasin à substantia, seu usiā differre, semper agnoverunt hypostasin seu subsistentiam idem esse cum persona, consequenter si detur communis subsistentia, dari etiam communem personam; quod negant oppositi. Assumptum prob. Damascenus L. de Decretis primæ Institutionis c. 1. & 2. *Hypostasis, id est, quod per se coharet, & proponit, id est persona, figura, proprium & individuum idem efficiunt.*

Theodoreetus. *Subsistens & persona, in nullo significatorum differunt nisi nomine.* Similia habet Justinus in edito Fidei.

Mascentius in prima professione fidei docet, apud Synodum Chalcedonensem, id ipsum esse, subsistentiam, quod & personam.

Boëtius l. de duabus naturis: *Peritior, inquit, Grecia sermonum, hypostasin vocat individuum subsistentiam.* Et infra. *Persona est rationalis naturæ individua subsistentia.*

Sexta Synodus Actione 17. definit unam personam & subsistentiam Christi Domini: Ergo apparet hæc pro eodem sumi. Vide Ruiz sect. 3.

RESPONDEBIS. Hic damnari errorem Sabellianorum, qui Patris, & Filii, & Spiritus Sancti docebant unam esse nonnisi subsistentiam & personam.

CONTRA est. Quia principale quidem intentum, hoc erat Patrum; nihilominus verba allata, favent nobis, quia à nobis simpliciter accipiuntur; per Oppositos cum explicatione, de relativa subsistentia. Deinde, quia nullib[us] meminerunt PP. quod subsistentia sub aliqua formalitate non idem supponat quod persona.

PROBATUR 2. ratione, quia & haberetur effectus formalis illius subsistentiae, & non haberetur. Haberetur quidem, quia implicat esse formam in subjecto apto, & non habere effectum formalem: Non haberetur autem, quia hic effectus, non esset idem cum effectu persona; alias redderet naturam incommunicabilem, sicut reddit persona: Non etiam præstaret aliquem alium effectum; Ergo: *Quod autem non præstet ullum alium, ratio est;* quia si præstaret aliquem, præstaret hunc, quem assignat Suar. nempe facere rem existere per se & in se: sed hunc non præstat, quod prob. quia independenter ab omni subsistentia, ex hoc ipso, quod natura substantialis sit, hoc ipso inquit per se existit; neque enim à subsistentia accipit quod sit substantia, adeoque quod sit per se: Neque item à subsistentia accipit existentiam, cum illi supponatur; prout enim condiscingitur natura illi subsistentiae non est adhuc nihil: Ergo habet existentiam.

Neque dicas, quod est per se existere, hoc est, non esse accidentis, id de se habere subsistentiam, sed non habere per se existentiam in quantum per se existere, dicit complementum existentiæ

R. P.
MŁOD
nowski
bm. Act Z:
VI

substantialis: Non inquam valet; natura enim creata, in ratione naturæ, dicit complementum suæ existentiaæ substantialis, in ratione existentiaæ substantialis, ergo &c. in divina natura independenter ab illa subsistentia, dicendum erit haberi complementum existentiaæ substantialis, quod ipsum ulterius in hoc fundatur, quia existentia naturæ divinæ integra & indivisibilis in ratione naturæ, habetur antecedenter ad subsistentiam absolutam: Ergo antecedenter ad illam habetur etiam illud complementum; integritas enim & complementum verbis differunt. Denique per se existentia substantia importat aliquid prius, quam sit hoc, quod sit non accidens; nam negativa ratio præsupponit positivam. Porro illa formalitas est per se stantia, quæ habetur à natura, cui ipsi quid deceat? Ne dicatur esse habens complementum suum substantialia.

PROBatur 3. argumento Theologico, quia scilicet si concedatur subsistentia absoluta, evanida reddentur argumenta SS. contra Eutychen, qui ex eo quod facta sit illa unio in subsistentia verbi, concludunt, non esse factam cum natura; cum tamen detur medium, si scilicet fieret cum subsistentia illa communia.

Attendendo ad explicationem subsistentia, quæ per nos est: Ipsa natura in quantum habet rationem totius, ad quod sequitur non habere rationem partis; non potest dici de natura in sua virtualitate spectata, quod habeat rationem partis; quia de facto identificat sibi ipsas subsistentias; per ordinem autem ad nostros conceptus independenter à personalitate, non habet rationem totius; sed non habet etiam rationem partis: Quia hujus imperfectionis tribuenda nullum est fundamentum, immo est fundamentum non tribuenda, sed potius concipiatur à nobis ut totalis accessu (quisit ex modo nostro concipiendi) ipsius personalitas.

Objicit 1. Suarez loco cit. de Inc. Illud esse divinum, ut sic conceptum, est simpliciter & in genere entis infinitè perfectum; Ergo includit in suo esse formalis, & essentiali conceptu non solum existere, sed etiam modum in se & per se existendi. Ant. prob. quia ex vi illius esse, habet tota SS. Trinitas, ut qualibet persona, siens simpliciter ac infinitè perfectum in tota latitudine entis; nam relationes ut sic, non addunt perfectionem simpliciter.

RESPONDE TUR. Concedo quod illud esse divinum, includat in se per se existentiam, sed nego hanc esse aliquid aliud, præter constitutiva naturæ divinæ in esse naturæ substantialis, proportionata ac humanitas Christi, habet etiam in se per se stantiam substantia humanæ in ratione substantia, non persona.

Objicit 2. Infinitas essendi competens naturæ divinæ independenter à personalitatibus, vel est infinitas simpliciter in tota latitudi-

ne & perfectione entis, vel non? Si hoc secundum est, convelletur infinitas Dei; nam ex illo infinito secundum quid & relatione non fieret infinitum simpliciter: Relatio enim vel non addit perfectionem, vel non perfectionem simpliciter, consequenter nulla persona esset infinita, quod si illa natura est infinita simpliciter in tota latitudine, & perfectione entis, etiam in ratione substantia, non poterit jam concipi, ut a liquid incompletum.

RESPONDE TUR. Independenter à personalitatibus naturam divinam esse infinitam in ratione substantia, dicitq; perfectatem, ex qua sequitur oppositio accidentalitati, sed hæc per se stantia, habetur ab ipsa formalissime substantia.

Retorqueri item potest argumentum; An substantia antecedenter ad subsistentiam absolutam sit quid incompletum, an completum? Si completum, ad quid indigebit subsistentia absoluta: Si incompletum, cur eadem incompletio, non potest illi tribui, in priori rationis, ante personalitates? Quando autem Concilia docent tres personas esse substantiam completam non intelligunt de completione per substantiam aliquam absolutam, sed intelligunt formalitatem infinitatis essendi, cui nihil desit in generi essentiæ.

Ad alias autem autoritates solvendas

NOTO 1. quod res subsistant ex eo, quod per se existant, non quomodo cunque, quia substantia ex conceptu substantia perfectantiam etiam importat, ut dictum est: Sed quia per se existunt, non in alio supposito: Hoc autem habetur non à subsistentia absoluta, sed à persona. Quando autem dicunt, naturam divinam secundum se esse subsistentem, hoc volunt significare, quod de essentia illius sit, & non ex accidenti terminatio per personam. Quando autem Hilarius dicit, quod à subsistentia habeatur perfecta unitas, nomine unitatis non intelligit unitatem transcendentalis, sed unitatem per incommunicationem alteri tanquam supposito; hæc autem incommunicabilitas, non habetur à subsistentia absoluta.

NOTO 2. Frequenter etiam nomine subsistentia unius, attributæ Deitati, intelligunt PP. lite de voce nondum tunc sopia, substantiam: Quamvis autem dicat Gregor. Nifflerus præter supremam essentiam nihil verè subsistere, id interpretari possumus non de subsistentia absoluta, sed de relativis: vel forte per ly subsistere intelligit solum titulum, & jus existendi in rerum natura quam etiā explicationem innuit Amicus.

NOTO 3. Quando ex Græcis Conciliis citantur auctoritates, recurrendum esse ad fontes; nam etiam impressi citarunt nomen substantia, loco nominis: substantia.

Objicit 3. Idem. Hujusmodi per se existentia, pertinet ad summam perfectionem intentam.

Disputatio IX.

245

tensivam Entis, est perfectio simpliciter; Ergo includitur in conceptu Divinitatis, adeoque est quid absolutum.

R E S P O N D E T U R. Hæc per se existentia, ut iam dictum est, habetur titulus solius substantiae, & illius formalitatis, quæ fundat ne illud Ens, sit accidentis, estque perfectio simpliciter & absoluta, sed non acquisibilis ab aliqua subsistentia.

O B J I C T U R 4. ex Amico. Hic Deus est communis Patri, Filio, & Spiritui S. sed hic Deus includit subsistentiam; Ergo Deus secundum communem rationem Deitatis, includit subsistentiam. Major, prob. quia ly *hic Deus* prædicatur de omnibus & singulis personis. Minor autem prob. quia ly *hic Deus* importat Deitatem in habente; Deitas autem nequit haberi nisi subsistente.

R E S P O N D E T U R. Ly *hic Deus* alio sensu dicitur de personis, alio de tota Trinitate, de singulis personis facit propositionem, ut ita dicam, hominem identicam; quia ex ipso subiecto accipitrum significandi & supponendi pro persona: atque ita cum dico Pater est hic Deus, sensu isto; Pater est persona Deitatis, seu terminat Deitatem: Quando autem prædicatur de tota Trinitate, non significatur per ly *hic Deus*, unitas personæ; sed significatur singularitas & unitas unitæ, ponendo rationem abstractam personæ a particularibus tribus personis: immo dici implicitu potest, quod illic agatur, (& ex acceptione humana supponatur) natura singularis Divina.

I N S T A B I S. Datur unus Deus, ergo & una numero subsistentia, quia ly *Deus* includit subsistentiam.

R E S P O N S U M jam est, nomine Dei venire ipsum naturam singulararem Divinam, vel ad maximum naturam, quæ sit concretum cum personalitate abstracta. Immò si ly *Deus* supponit pro natura terminata subsistentia communis, absolute loquendo falsa esset hæc proposicio: Deus generat; non enim talis natura terminata generat; quod advertit Arriaga.

O B J I C T U R 5. Subsistenteæ relativæ personarum non sunt ex se sufficietes, ut per eas Diuina natura complete subsistat; Ergo debet data absolute. Aut. prob. quia subsistentiae relativæ immedie fundantur in actionibus nominalibus, ergo non possunt reddere immediatas subsistentes, nisi solos actus intelligendi & voluntarii.

R E S P O N D E T U R. Secundum prædicta principia; Non in actionibus notionalibus primo fundatur subsistencia relativa; sed in priori prædicta, qualis est in patre ratio secundi à se, quam sequitur actio notionalis. Ad vim autem membrum terminando, ratio terminabilis, & ratio terminantis ostendunt naturam ipsam terminari; secunditatem autem à se, terminare, etiamen ut ipsa origo per prius terminet natu-

ram, ut supposita terminatione, procedatur ad ipsas actiones notionales.

I N S T A B I S. Prius debet concipi natura personata, quam agat; sed ante operationes notionales non supponitur persona relativa. Ergo debet supponi absolute.

R E S P O N D E T U R. Neg. quod ante operationes notionales non supponatur persona relativa: nam supponitur terminata per formalitatem Originis, que est quid prius & relativum.

O B J I C T U R 6. Auctor. Rhem. Conc. in quo negatur Catholico sensu posse negari, quin Divinitas sit Deus; posset autem negari, si non haberetur communis subsistencia.

R E S P O N D E T U R. Concilium illic excludere contra Porretanum vel distinctionem realem, vel alietatem ex natura rei, nec plus intendere.

Q U Ä S T I O II.

De Processionibus Divinis.

P R Ä M I T T O 1. *Dari in Divinis veras, & reales processiones.* Tum, quia id habetur in Evangelio; dicit enim Christus D. de se Joan. 8. *Ego ex Deo processi.* Et Joan. 15. *Spiritum veritatis, qui à Patre procedit.* Tum, quia si non datur processio, non datur procedens, & à quo proceditur: Si autem hoc non datur, tolletur Trinitas; quia illa ex ratione producentis, & producti consurgit; & si non datur Trinitas, ergo sumum bonum non est sui communicativum omni posibili modo; nam talis modus communicandi est possibilis; & tamen per te non datur. Tum, quia datur in Divinis pater, & filius, ergo debet dari & generatio: Si enim non generat, quid pater est? & si non generatur, quid est filius? Si autem datur in Divinis generatio, ergo datur processio: impossibile enim est dari inferius, & non dari superioris; sicut impossibile est dari speciem, & non dari genus, generatio autem, est quid inferius processione. Et hæc suadent processionem in Divinis suppositâ fide: nam illâ non suppositâ, nulla datur demonstratio de Trinitate: nam vel esset à priori, & hoc non; quia nulla datur causa Trinitatis, nec habetur ulla superior ratio, quæ nobis extra lumen fidei appareat; à posteriori non etiam ulla datur demonstratio, quia nullus est effectus, qui pendeat à Trinitate sub formalitate Trinitatis.

P R Ä M I T T O 2. *Has Processiones debere esse immanentes:* Ratio, quia suppositâ fide hæc Processiones pro termino habent Deum; verus autem Deus non potest esse extra Deum; alias tolleretur consubstantialitas, & unitas Deitatis: unde rectè monet S. Thom. hanc processionem non esse accipientiam secundum modum infimarum creaturarum, quæ in exterius agenti, agunt.

P R Ä M I T T O 3. *Duas esse tantum has Processiones in Divinis.* Ratio, quia illas impossibile est

X 4 multi-

R. P.
I. MŁOD
nowski
dm. Act Z:
VII